
Zápis ze zasedání Studijní komise AS UK ze dne 18. září 2023

Přítomní: Pavel Linzer (PF), Mgr. Anna Altová (PřF), prof. RNDr. Jan Černý, Ph.D. (PřF), Doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D. (PedF), Mgr. Jan Křovák (FSV), MUDr. Veronika Viktoria Matraszek (3.LF), Karel Mikulčák (LFP), Bc. Martina Pustková (FHS), Mgr. BcA. Petra Slížková, PgDip (FF), Doc. Ing. Stanislav Smrček, CSc. (PřF), Mgr. Barbora Štindlová, Ph.D. (součásti), Oskar Vogl (ETF), Bc. Veronika Vohlídková (PedF), Mgr. Michael Glogr (PF), MUDr. Kateřina Grygarová (3.LF), Mgr. Jakub Horký (PF), Petr Chvátal (PF), Mgr. Daniel Vašek (PřF),

Hosté: prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D. (rektorka UK), doc. RNDr. Markéta Martínková, Ph.D. (prorektorka UK), prof. PhDr. Ladislav Křišťoufek, Ph.D. (prorektor UK), Mgr. Lenka Matochová (OSS RUK), Mgr. Diana Sýkorová (OSS RUK), Mgr. et Mgr. David Hurný (RUK), Bc. Jakub Čech (PF), ThLic. Mgr. Karolína Štauberová (KTF), prof. Ing. František Zahálka, Ph.D. (FTVS)

Program:

1. Zahájení a schválení programu
2. Informace o novelizovaných OR o úlevách na poplatku za delší studium a za studium v cizím jazyce
3. Situace doktorandů na Katolické teologické fakultě
4. Průběh příprav reformy doktorského studia
5. OR upravující Statut Paedagogia a Základní kurzy pedagogických kompetencí
6. Stanovisko UK k AI
7. Různé

1. Zahájení a schválení programu

Pavel Linzer, předseda Studijní komise AS UK, přivítal přítomné a seznámil je s návrhem programu jednání, který byl následně schválen tichým souhlasem.

2. Informace o novelizovaných OR o úlevách na poplatku za delší studium a za studium v cizím jazyce

Doc. Martínková představila Mgr. Lenku Matochovou, která zní více stran právních a technických detailů opatření. K materiálům – úlevy na poplatcích byly historicky součástí pouze jednoho OR, ale často to činilo interpretační problémy, proto budou úlevy nově rozděleny do dvou materiálů. Zpracovávat do materiálů změny bude díky tomu také snazší. Na konci OR jsou přiloženy i přehledné tabulky s jednotlivými životními situacemi – ty jsou již nyní platné, ale účinné budou od 1.10. Definovali jsme sociálně potřebnými studenty větší okruh osob.

a) OR o úlevách na poplatku za delší studium

Mgr. Matochová – Dosavadní úprava byla roztržena ve více předpisech: zákon o VŠ, Příloha č. 2 Statutu UK a samostatné OR. Nová úprava je tedy daleko více transparentní, studenti snáze identifikují důvody, které mohou vést k úlevám. V OR jsou uvedeny i doklady a dokumenty, kterými má student situace dokládat. Prozkoumali jsme i stávající správní praxi na UK, která byla po dlouhou dobu konzistentní, neměnná. Chceme nyní pružně reagovat na proměny v čase, aby úlevy odpovídaly současné situaci. Nejzásadnější úprava se týká úlev ze sociálních důvodů, kdy dosavadní úprava byla velmi přísná. Dlouhou dobu jsme zvažovali rozšíření situací i na příspěvek na bydlení, kdy bude výše úlevy ve výši 25 %, kdy za rok vyhodnotíme, zda je tento důvod vůbec využíván. Novela ZVŠ také sociální situace rozšíří, v návaznosti na ni úlevy zrevidujeme. Některé úlevy byly původně poskytovány „skrytě“ a spadaly pod „důvod zvláštního zřetele“, např. skončení studia krátce po vzniku poplatkové situace. V rámci zvýšení transparentnosti byla tato úleva vtělena přímo do textu OR.

Bc. Čech – Děkuje za doplnění příspěvku na bydlení. Upozorní ale, že Úřadu práce trvá často rok rozhodnout o přiznání příspěvku na bydlení. Bohužel je to pro studenta dosti významná doba. Je možné získat úlevu či přerušit řízení o úlevě do doby, kdy ÚP o příspěvku rozhodne? Má dále dotaz na studijní výsledky do 1,25. Přejde mu to velmi přísné, navíc když to bude odlišné obor od oboru. Nebylo by lepší to nastavit např. na 5 % nejlepších studentů?

Mgr. Matochová – Tato úleva vychází z tradice, tato úleva do výše 1,25 se poskytuje již 10 let.

Doc. Martínková – Konzultovali jsme to s děkany fakult, kdy si fakulty samy musí nastavit rovnováhu a někde se zkrátka musí říznout. Tento studijní průměr vzešel z kompromisního jednání.

Bc. Čech – Rozumí, je to podnět do budoucna, že by bylo vhodné to výhledově změnit.

Mgr. Matochová – Sice došlo k zachování průměru 1,25 a dosáhne na to jen málokdo, avšak došlo zároveň ke zvýšení úlev oproti současnosti. Nově je totiž poskytována úleva i u druhé poplatkové povinnosti. Když to zvedneme, tak na to dosáhne velký počet studentů.

Bc. Čech – Proto navrhuje, že by bylo vhodné to nechat percentilem, a nikoliv to limitovat studijním průměrem.

Doc. Martínková – Přijde jí to méně transparentní, protože to není ovlivněné svým úspěchem, ale i úspěchem našich spolužáků.

Bc. Čech – Přijde mu zároveň absurdní, že to chceme na celé UK mít stejné a nebude to přizpůsobené jednotlivým studijním programům.

Doc. Martínková – Děkuje za podnět, napíšeme si a můžeme to probrat, jakmile budeme znovu tento předpis otvírat.

b) OR poplatek za studium v cizině

Doc. Martínková – Všechny fakulty zde mají svoje vlastní přístupy.

Mgr. Matochová – Vycházeli jsme z dosavadního stavu. Fakulty zde mají širokou benevolenci. Očekáváme zároveň, že dojde ke změně této úpravy spolu s novelou ZVŠ. Pokud však student splní více důvodů pro úlevy, tak zpravidla má nárok jen na jedinou úlevu, a to na tu nejvyšší.

Linzer poděkoval předkladatelkám za představení materiálů i za komentáře od Bc. Čecha. Debata k materiálům je třeba, avšak můžeme ji znovu vést hned za rok, případně už i za měsíc na sociální komisi.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK bere na vědomí informace o novelizovaných OR o úlevách na poplatku za delší studium a za studium v cizím jazyce.

Schváleno tichým souhlasem

3. Situace doktorandů na Katolické teologické fakultě

Pavel Linzer stručně uvedl problematiku a vysvětlil, proč je tento bod na jednání Studijní komise AS UK zařazen.

Doc. Martínková – S kroky vedení UK vůči fakultě Vás seznámí paní rektorka. Chceme, aby fakulty ctily naše předpisy a školitele jednotlivých doktorandů má v gesci vždy jednotlivá oborová rada. Studenti každopádně nesmí být nuceni ukončit studium jen proto, že je školitel z jakéhokoli důvodu nemůže dále vést.

Prof. Králíčková – Proběhla setkání s panem děkanem, následně s panem proděkanem Jelínkem i s prof. Petráčkem. UK svá stanoviska zveřejňovala, mohli jste se s nimi seznámit. Potvrdilo se pochybení stran postupu stran školitelům. Nyní připravujeme zadání auditu KTF, pochybnosti stran korektnosti ukončení pracovního poměru prof. Petráčka trvají. Již nám přišla celá řada podání, která do zadání auditu musíme promítnout, některými z nich se zabývá i ombudsmanka UK.

Mgr. Štauberová – Je smutné, že vedení KTF prezentuje situaci jako něco, co je v souladu s požadavky RUK. KTF prezentuje narativ, že sice RUK chce, aby fakulty šetřily, ale když se redukuje úvazky, tak je to dle vedení UK také špatně. Bohužel tento spor stále trvá, vedení KTF trvá na platnosti výpovědi, kterou ospravedlňuje reorganizací.

Prof. Králíčková – Pokusila se fakultě vysvětlit, že toto není to, co by po nich vedení UK chtělo. Padají slova o slučování fakult, což skutečně neplánujeme, avšak jsou tam pochyby o řádném vedení personálních a jiných agend. Moc děkuje za komunikaci, kterou s řadou kolegů z KTF vedla, velmi si toho cení.

Linzer – Jak nyní (ne)probíhá komunikace s vedením KTF? Jaké bylo z jejich strany zdůvodnění postupu jak vůči doktorandům, tak školitelům?

Prof. Králíčková – Bohužel zde nejsou zástupci vedení KTF, aby příběh odvyprávěli i ze své strany. Setkali se s panem děkanem, ona vyjádřila svou nespokojenost s postupem v rámci pracovní-právního vztahu s nešťastnou komunikací vůči studentům. Druhé setkání proběhlo s panem proděkanem, znovu vyjádřila pochybnosti a domluvili se, že komunikace k doktorandům bude napravena. Bohužel ale dle jejich informací stále k omluvě nedošlo.

Mgr. Štauberová – Česká asociace doktorantů a doktorandek se ohradila vůči příkrým mediálním výrokům pana proděkana pro vědu, na jejich otevřený dopis pan proděkan zareagoval a omluvil se asociaci. Ale pokud ví, tak přímo těm pěti dotčeným doktorandům zatím omluva nepřišla.

Prof. Králíčková – Na základě upozornění jsme vyjádřili směřem k panu proděkanovi naše pochybnosti stran řádného ukončení pracovní-právního vztahu. Jasně jsme jej informovali, že případný právní spor půjde přímo za vedením KTF. Nyní připravujeme zadání auditu. K vyjádření v Echo24 doplní, že když v tomto rozhovoru srovnávali situace KTF a FF, tak jednoznačně uvedla, že se jedná o odlišné situace, jinak byly vedeními fakult zvládnuté a proběhla tam velmi odlišná komunikace vůči studentům. Máme fakulty ve složitých situacích, ale některé k tomu přistupují více, jiné méně konstruktivně. Oborová rada se postavila za studenty, aby mohli pokračovat pod prof. Petráčkem a prof. Čechurou. Při jednání s vedením fakultě navrhla, že s pány profesory uzavřela za tímto účelem DPP, DPČ nebo částečný úvazek.

Bc. Čech – Plánuje se nyní zadání auditu. Víme, že došlo k pochybení při neprojednání změny školitelů s oborovou radou a výpovědí s oborovou organizací. Jaký bude postup, pokud v auditu zjistíme konkrétní porušení právních předpisů? Půjde vedení UK cestou pracovní-právního postihu? Je možné, že by za pár měsíců AS UK projednával návrh na odvolání děkana KTF?

Prof. Králíčková – Pan děkan je stále nemocen, byť je již v domácím ošetřování, doufá však, že se vrátí brzy do pracovního procesu. Upřímně doufá, že se dohodneme, takovéto razantní kroky, o kterých hovoříte, by nebyly pro mediální obraz UK ideální. Celá situace je bohužel velmi nešťastná.

Bc. Čech – Zaujalo jej, že si vedení KTF zaplatilo právního zástupce, který chodí do médií a obhajuje jejich postup. Bylo by dobré prověřit smluvní základ této spolupráce, protože není ideální platit zástupci, který bude s médií komunikovat namísto vedení fakulty.

Mgr. Štauberová – Jde o pana doktora Kříž, který na fakultě úvazek i je zároveň i členem AS UK. Nyní byl oficiálně představen jako právní zástupce instituce.

Bc. Čech – Přejde mu to jako obří střet zájmů, považuje to jako porušení zákona o advokacii. Jedná se o střet třístranný. Vogl – Veřejnost je stále zmatená z toho, že je mezi teologickými fakultami rozdíl. Současná situace na KTF tedy neprospívá ani obrazu zbylých dvou fakult. Od paní rektorky cítí snahu se s vedením dohodnout. Myslí si ale, že je vůle i z druhé strany? Nepůsobí to na něj tak.

Prof. Králíčková – Po jednání s panem proděkanem vycítila, že se k tomuto závěru možná nedopracujeme, ale jednání s panem děkanem bylo velmi konstruktivní a doufá, že se k tomuto směru komunikace po jeho uzdravení zase vrátíme. Linzer – Doplní, že explicitně na toto jednání nezval zástupce z KTF, jeho cílem bylo pobavit se o tomto tématu v klidu a konstruktivně. Prostor pro jednání s vedením fakulty jistě bude, jakmile se situace více vyvine. Je rámcový výhled auditu? Kdy bychom mohli znát jeho výsledky. Situace stran doktorandů je nyní zamrzlá, výpovědní doba stále běží a zaměstnanecký poměr stále trvá. Bude třeba situaci rozseknout, oborová rada nechce školitele měnit. Jaký bude postup, až bude třeba natvrdo rozhodnout o dalším postupu?

Prof. Králíčková – Po rozhovoru s prof. Petrálkem jednoznačně vyplynulo, že je ochotný ve školení doktorandů pokračovat, a to i kdyby si KTF nepřála pokračovat v pracovně-právním vztahu. Toho si velmi váží, pro doktorandy je změna školitelů nešťastná. K časovému rámci – během podzimu bychom rádi audit provedli a dále jednali s KTF. Doufá, že se pan děkan brzy uzdraví a během podzimu se dohodneme.

Mgr. Štauberová – Na konci září proběhne zasedání AS KTF, kde toto téma otevřeme, dáváme nyní dohromady podklady. Pro mimořádné setkání AS KTF nebyla politická vůle, proto se vše posouvá až na konec měsíce.

4. Průběh příprav reformy doktorského studia

Linzer ve stručnosti problematiku uvedl. UK má komisi pro reformu doktorského studia, ve které zasedá coby předseda Studijní komise AS UK. Projednávaly se základní východiska, návrh standardů školitele SKRVŠ. UK chce přistupovat k reformě nejen na základě novely ZVŠ. Ta je nyní pozdržena z důvodu změny v osobě ministra.

Prof. Křišťoufek – Dnes ráno proběhl rozhovor, nyní je materiál ve fázi vypořádání připomínek. Účinnost zákona zatím není jasně dána, tlak ze strany SKRVŠ je co nejdříve. Managementy univerzit si myslí, že účinnost od akademického 2025/2026 je více realistická. Druhou částí je finanční složka, kdy nemáme očekávat zvýšení balíku alokovaných peněz. Dle návrhu by však novela měla platit pouze pro nově nastupující studenty. Nově bude místo stipendia „studijní příjem“, který součet stipendia a 2/3 hrubé mzdy z pracovního výkonu souvisejícího s doktorským studiem v rámci univerzity nesmí překročit 1,2násobek minimální mzdy. Nebrání to ale tomu, aby měli studenti příjmy vyšší. Detaily a administrativu je nyní třeba doladit. Celá věc je velmi citlivá, diskuze o ní není vždy velmi strukturovaná. Pracovní skupina pro reformu doktorského studia bude ve své činnosti pokračovat, sejdem se na začátku října poté, co se k materiálu vyjádří paní ministryně.

Prof. Černý – Problémem je mašlička, kterou budou mít finance směřující ke studentům. Probíhá zde komunikace např. s grantovými agenturami? GA ČR jeden čas normálně proplácel stipendia, ale to se následně změnilo. Část financí by se mohla vzít z těchto zdrojů, pokud by i jiné instituce než VŠ mohly přidělovat stipendia.

Prof. Křišťoufek – O tomto přemýšleli, ale nebylo to vyslyšeno s ohledem na nezávislost těchto institucí.

Prof. Černý – Akademická pracoviště nemají možnost školit doktorské studenty a my jim děláme „Ph.D. servis“. Řeší se změna tohoto postupu? AV ČR se cítí ohrožena, aby nepřišla o své doktorské studenty.

Prof. Křišťoufek – Je tam otevřený prostor s ohledem na kombinované studium, což ale není ideální. AV ČR však do těchto jednání moc nevstupuje. Je to dáno i tím, že se diskuze o příjmech studentů mění dosti rapidně.

Linzer – Mění se názor na to, z čeho by se měl 1,2násobek minimální mzdy měl skládat. Zajímalo by jej, jaký je nyní chtěný model ze strany UK? Možných modelů je totiž více.

Prof. Křišťoufek – Tlačíme nyní směrem ke stipendiu jako takovému. Aktuální situace je taková, že by se minimální mzda měla od roku 2024 zvýšit na cca 20 tisíc Kč, kdy by příjem studenta byl minimálně 24 tisíc Kč, což je obrovský rozdíl oproti 10-15 tisícům Kč, které mají nyní studenti. Pořád to není zázračná suma, ale již to není částka, s níž se nedá v Praze přežít. Není moc nyní upraveno, která všechna stipendia budou zahrnuta, zda např. i stipendia z GA UK, to je třeba stále s ministerstvy vyjednat.

Prof. Zahálka – Zda se bude jednat o stipendium nebo mzdové náklady by mělo být vyřešeno primárně ve prospěch studentů. Má za to, že pro ně by bylo nejlepší stipendium, to samé ze strany zaměstnavatele. Osobně by preferoval, aby měli studenti v základu stipendium, a pokud dostanou něco navíc, tak to bude na vůli fakult.

Linzer – Tato diskuze je komplikovaná i mezi studenty na tom nepadne shoda. Osobně preferuje stipendium, ale pochybuje, že by reálná pracovně-právní ochrana existovala.

Prof. Křišťoufek – Souhlasí, rád by měl zajištěné základní minimum stipendiem, a co bude navíc, to bude mezi studenty a fakultami.

Prof. Černý – Současný systém kombinace stipendia a úvazku mu přijde ideální, avšak úvazek poskytovat v nejvyšší nutné míře, která je požadována ze strany úředníků. Každý student má individuální situaci, mělo by se to vyjednávat pak napřímou s nimi.

Linzer – Na každé fakultě jsou situace rozdílné, např. na PF UK se to liší i katedra od katedry. Jaké jsou plánované další kroky ze strany UK? Bude jistě třeba změnit předpisy. Jaký je předpokládaný harmonogram?

Prof. Křišťoufek – Změny předpisů dnes představila doc. Martínková, rád by k tomu svolal pracovní skupinu v polovině října. Budeme projednávat materiál, který informuje o již provedených a teprve plánovaných krocích – změny v SIS, zjednodušování výkaznictví, změny příjmacího řízení atd. Následně budeme řešit finanční stránku věci a distribuci

financí na fakulty a jednotlivé oborové rady. Finanční složka je velmi důležitá a nastavování procesů rozdělování bude složité a dlouhé.

Prof. Černý – Dělení financí nebude jen mezi fakultami. Myslí si, že zde vznikne i téma mezifakultního sdílení, nejen vnitrofakultního.

Prof. Křišťoufek – Bude nejspíše fixní část, podobná prostředkům nyní přidělovaným na fakulty, a následně bude část ve výši 20-30 % rozdělována dle ukazatelů (např. graduation rate). Tato kvalitativní, resp. kompetitivní část by se následně měla navyšovat na úkor fixní části. Budeme v základu kopírovat současné dělení, ale nebude to totožné.

Linzer poděkoval za diskuzi, které se budeme věnovat i na dalších jednáních Studijní komise.

5. OR upravující Statut Paedagogia a Základní kurzy pedagogických kompetencí

Mgr. Hurný představil vývoj situace stran pedagogických kompetencí a umělé inteligence ode dne konání posledního kulatého stolu. Byla vytvořena pracovní skupina, v níž má zástupce každá z fakult. Na jaře proběhlo pět setkání. Výsledkem byly úpravy, které se promítly do dvou OR, jež vyšly s účinností od 1. července. Pedagogické dovednosti jsou nutné, zacílíme primárně na mladé akademické pracovníky, zároveň bude dostatečná volnost pro požadavky jednotlivých fakult. Od 2026 začne platit tato povinnost pro akademické pracovníky na pozici asistent, odborný asistent či lektor s úvazkem od 0,5. Fakulty si mohou toto pravidlo zpřísnit či z něj dát výjimky. Tento model byl s fakultami projednat a přijat na RKR, odklad 2,5 roku byl proto, aby se na to mohly fakulty dostatečně připravit. Kurzy neběží jen na rektorátní fakultě, řada fakult si vede kurzy vlastní a některé z nich zavedly kurzy jako povinné již v loňském roce. Fakulty mají 2 roky na to, aby základní kurz pilotovaly a našly si lektory.

Na pracovní skupině jsme řešili i platformu Pedagogium, která funguje od roku 2017. Jejím cílem je sdílení dobré zkušenosti, ale zatím moc nefungovala. V této oblasti také došlo ke změně, a tak bylo vydáno druhé z již zmíněných OR. Podklad k pedagogickým kompetencím si vyžádal i NAÚ. Spustili jsme i nový web, která má sloužit i k osvětě a vzdělávání, jeho autoři připravují příručku k samovzdělávání.

Prof. Černý – Je si vědom toho, že starého psa novým kouskům nenaučíš. Jeho zkušenost je, že nejlepší pedagogové začali sbírat zkušenosti stran toho „jak učit“ ještě před nástupem na akademickou pozici. Má za to, že je pozdě začít vzdělávat pracovníky stran pedagogických dovedností až po nástupu do funkce. Pedagogický modul soft-skills by měl být součástí studia i pro doktorandy.

Mgr. Hurný – Rozumí. Myšlenka za vytvořením systému pedagogických kompetencí byla, že primárně mají zájem se vzdělávat mladí pracovníci. To neznamená, že přesvědčení, že se má vzdělávat širší okruh lidí, nepřevažovalo. Bohužel ale nebylo možné to zavést jednotně pro celou UK. RUK každopádně stále pořádá své kurzy, kterých se může zúčastnit takřka kdokoli. Pokud jde o doktorandy, tak pokud budou mít pracovní pozici (odborného) asistenta, tak se na ně bude tato povinnost vztahovat také. Z debat vyplynulo, že nejmenší cesta odporu je začít u mladých. Kurz samozřejmě nenaučí nikoho perfektně učit, ale dá jim alespoň základy. Dle požadavků NAÚ budeme muset pedagogické dovednosti také ověřovat, zejména u pohovorů či jmenovacích a habilitačních řízení.

Prof. Černý – Rád by, aby konkrétní program umožnil doktorandům vyzkoušet si, jaké to je učit, a zároveň jim k tomu dal zpětnou vazbu. Bylo by dobré vytvořit modul, který by jim s tím pomohl. Nepřijde mu jako dobrá cesta vztahovat to k závazku. Nelíbí se mu pokryvnost a povinnost – pro řadu lidí to je formalita a ztráta času. Máme zde (byť nedokonalý) nástroj, kterým můžeme identifikovat osoby, které učí špatně. Bylo by dobré v rámci systému výtek k pracovním výkonům zaměstnance mu ukládat povinnost se účastnit takovýchto školení.

Mgr. Hurný – Diskutovala se možnost, že by se zájemci reálně zapojili do výuky. S ohledem na blížící se novelu doktorského zákona však toto odebrali, jelikož jeden z návrhů zákona stanovoval, že součástí doktorského studia nemá být výuka, pokud neexistuje pracovní-právní vztah.

Nuť ty pedagogy, kteří pravidelně dopadají špatně ve studentských anketách hodnocení studia, k absolvování těchto kurzů nebudeme, jelikož tento návrh podpořila jen jedna fakulta, a to MFF, která však má anketu zcela jinak zpracovanou. Otázky se napříč fakultami mění a nemějí vždy stejně.

Linzer – Jemu to přijde jako problematika pro kariérní řády, jak si fakulta sama nastaví hodnocení akademiků a případné prodloužení či ukončení závazků.

Bc. Čech – Už i dnes je hodnocení pedagogických kompetencí částečně součástí habilitačního a jmenovacího řízení. Zažil přednášku v rámci jmenovacího řízení, kdy daná osoba nebyla jmenována profesorem z důvodu zmatečnosti jeho přednášky. Didaktické schopnosti jsou tedy již alespoň trochu vyžadovány.

Jak moc máme nyní na UK systém, který umí špatné pedagogy identifikovat? Máme nějaký centrální předpis, který řeší pravidelnou hospitaci pracovníků?

Mgr. Hurný – Hospitaci si zavést je možné, ale centrálně ji upravenou nemáme. Nabízíme podporu těm, kteří o to projeví zájem, ale spíše než hospitací by to nazval „kolegiální zpětnou vazbou“. Souvisí s tím však mnoho dalších otázek: zda to má být na bázi dobrovolnosti nebo se má jednat o pravidelnou součást hodnocení, kdo tuto kolegiální zpětnou vazbu poskytne atd. Nyní nabízíme dvě možnosti: zaslání nahrávky lekce či návštěvu lekce na místě. LFP plánuje zavést kolegiální zpětnou vazbu v učebně, která je snímána digitálně kamerou. Sousedí „kolegiální zpětná vazba“ vzbuzuje tolik emocí, proto je třeba začít nyní na bázi dobrovolnosti.

Linzer – Přijde mu, že to souvisí hlavně s odpovědností vedoucích pracovníků stran toho, jak jejich podřízení vykonávají své povinnosti v oblasti výuky.

6. Stanovisko UK k AI

Mgr. Hurný – Veškeré informace by nyní měly být zveřejněny na stránce ai.cuni.cz, a to jak prvotní postoj UK, tak náš současný postoj. Nechtějí za vedení UK zakazovat využívání umělé inteligence, na druhou stranu je ale třeba apelovat na všechny, že je třeba dodržovat zásady akademické integrity. Na AI se nyní díváme jako na nástroj. Společně se spolkem PragueAI jsme vytvořili pracovní skupinu napříč českými VŠ, která čítá cca 15 odborníků na tuto problematiku. Chceme sjednotit postupy vysokých škol, výsledkem na UK jsou i metodické pokyny pro vyučující.

Nemáme nyní vyřešeno, jak jsou data poskytovaná AI uchovávána a využívána, zejména citlivé údaje. Proto se nyní zaměřujeme především na AI nástroje společnosti Microsoft, která je schopná nám garantovat, že pro jejich vývoj použili legálně dostupné zdroje.

Druhou oblastí, na kterou se zaměřili, bylo plagiátorství. Nezaznamenali jsme, že by fakulty ve velkém tuto problematiku řešili. Za celou dobu byla podána jen dvě podání týkající se zneužití umělé inteligence. Nejednou se však ÚKUK stalo, že jim školitel napsal s podezřením, že práce byla částečně nebo z velké části napsána za pomoci umělé inteligence. Důvodem podezření bylo, že pedagog celý rok neviděl práci a pak ji dostal hotovou. Takovéto situace jsou však neřešitelné, leda by se student přiznal. Naše nástroje mohou ukázat jen s určitou pravděpodobností, zda a na kterou pasáž byla AI použita, ale není to prokazatelné a z právního hlediska ho nemůžeme používat. Jsme v komunikaci se společností Turnitin, která v říjnu pořádá pro VŠ seminář o tom, jak se dá toto plagiátorství odhalovat.

Bc. Čech – Jak řešit situace, kdy je AI citována jako zdroj.

Mgr. Hurný – V závěrečných pracích by měl student v metodologii práce uvést, že tento nástroj využil, na jakou část, v jakém rozsahu a za jakým účelem. Když však doslovně použijí odpověď např. od ChatGPT, tak bych to měl dát do uvozovek jako doslovnou citaci. Pokud je AI používáno jen za účelem oprav či stylistiky, tak stačí na to upozornit v metodice.

Linzer – Nedá se nyní použití AI prokázat, nelze tedy ani nikoho trestat. Jak tedy dopadla zmíněná disciplinární řízení?

Mgr. Hurný – Obě skončily napomenutím v disciplinárním řízení. Předpokladem ale bylo doznání ze strany studentů. Před prázdninami jsme se studijními prodělkami materiál a metodické doporučení prošli a upozornili jsme je zejména na problematiku dokazování a následných postihů.

Prof. Černý – Jeho interpretace situace je, že bakalářské práce jsou mrtvé, pokud nejsou tak kvalitní, že by je umělá inteligence nebyla schopna napsat. Mrtvé jsou z důvodu, že jsou prakticky irelevantní s ohledem na hodnocení studenta. Dovede si představit, že nadejde renesance psaného projevu, který je dne takřka minoritní. Pořád si ale myslí, že jsme schopni zadat takové bakalářské práce, které zatím AI není schopna napsat. Pokud existuje velmi úzké, nové téma, tak není software schopen napsat nic, co by se dalo použít jako kvalifikační práce. Pro školitele prací se jedná o novou situaci, se kterou se musí seznámit. Změňme téma prací tak, aby byla pro software kompetitivní. Dovede si představit ideální bakalářku, která má jen 10 citací kvalitních zdrojů, ale je velmi detailně promyšlená.

Linzer – Dle něj nám AI ukazuje již existující nedostatky. Je to příležitost pro to změnit naše standardy.

Mgr. Hurný – S řečeným souhlasí. Berme AI jako příležitost se zamyslet nad tím, co děláme, co vyžadujeme a jaký to má účel. Dle toho se zamysleme, zda jsou důležité či zda můžeme systém nějak změnit. Jsou nyní velké rozdíly mezi placenými a neplacenými verzemi, ale do pár let se rozdíly budou stírat. Je také problémem, že mnozí akademici se tváří, jako že zde AI vůbec není. Nástroje zde zůstanou a je třeba se s nimi naučit pracovat.

7. Různé

Prof. Černý podal návrh na možnost úpravy finálního znění bakalářské či diplomové práce na základě oponentských posudků. Nyní na webu visí práce, které jsou často nedokonalé, a tak nejsou ideální vizitkou jejich autora. Tomuto by se dalo předejít tím, že by bylo možné autorovi umožnit finalizovat svůj text na základě posudků.

Linzer informoval o osudu Řádu pro zajišťování zpětné vazby. RUK jej drasticky přepracoval, nová verze již šla na fakulty k připomínkám. Většina podnětů a problémů, na které Studijní komise upozornila, byla vyřízena. Zatím se však materiál nachází jen v neoficiálním připomínkovém řízení s fakultami, během podzimu bude zaslán i komisi.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Za správnost: Pavel Linzer, předseda Studijní komise AS UK